

**ПОЛТАВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**Циклова комісія правових фундаментальних та професійно-
практичних дисциплін**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»

**для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальність 081 Право
освітня програма Право**

Полтава 2021

Програма з навчальної дисципліни «*Цивільне право*» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 081 Право

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Анастасія ПОКРОВСЬКА, викладач, спеціаліст

Програму затверджено на засіданні циклової комісії правових фундаментальних та професійно - практичних дисциплін

Протокол від «__» _____ 2021 року № 1

Голова циклової комісії

_____ Олена ШАЙХАСВА

Програму погоджено із заступником директора з навчально – виховної роботи

_____ Алла ДИКАНЬ
«__» _____ 2021р.

ВСТУП

Програма з навчальної дисципліни «Цивільне право» для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 081 Право.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є майнові та особисті немайнові правовідносини, а також організаційні та корпоративні відносини, що складаються між суб'єктами цивільних правовідносин.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Трудове право», «Господарське право», «Цивільний процес», «Господарсько-правові документи», «Процесуальні документи в цивільному судочинстві».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільне право» є формування у студентів системи знань про цивільно-правові явища, поняття, категорії, галузі права, системи цивільного законодавства і практики її застосування, придбання ґрунтовних теоретичних знань у сфері цивілістики, розуміння закономірностей, характеру і тенденцій розвитку цивільного права, а також одержання уявлення про пануючі та ті, що формуються в країні, концепції цивільного права.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Цивільне право» є формування у студентів умінь і навичок тлумачити та застосовувати нормативні акти цивільно-правового характеру, професійно оцінювати юридично значущі обставини і кваліфікувати юридичні факти, здійснювати різноманітні юридичні дії відповідно до чинного цивільного законодавства; орієнтуватися в спеціальній літературі; розвивати уміння мислити цивілістичними категоріями.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі фахової передвищої освіти повинні:

знати:

- загальновизнані цивілістичні поняття (зокрема, норми про суб'єкти і об'єкти цивільного права, представництво, позовну давність);
- основні цивільно-правові інститути такі, як: право власності, зобов'язальне право, недоговорні зобов'язання;
- серед договірних зобов'язань такі групи договорів, як: договори про передання майна у власність, договори про передання майна у користування, договори про виконання робіт, договори про надання послуг, у тому числі фінансових, договори про розпорядження майновими правова інтелектуальної власності.

- роль і місце позадоговірних зобов'язань в цивільно-правовому регулюванні;
- загальні положення цивільно-правового регулювання відносин, пов'язаних з творчою діяльністю;

вміти:

- застосовувати цивілістичний інструментарій;
- самостійно аналізувати нормативний матеріал цивільно-правового характеру;
- пов'язувати загальнотеоретичні висновки з положеннями вже вивчених галузевих юридичних дисциплін, практикою застосування норм цивільного законодавства.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Цивільне право – галузь приватного права

Критерії поділу права на приватне і публічне. Місце цивільного права в системі права України. Поняття цивільного права як галузі приватного права. Предмет цивільного права. Диспозитивний метод регулювання цивільних відносин та чинники, що зумовлюють його. Принципи цивільного права. Функції цивільного права. Система цивільного права.

Тема 2. Джерела цивільного права

Поняття та види джерел цивільного права. Акти цивільного законодавства як джерело цивільного права. Цивільний кодекс України – основний акт цивільного законодавства. Міжнародні договори як джерела цивільного права. Цивільно-правовий договір як джерело цивільного права. Звичаї як джерела цивільного права. Значення моральних засад суспільства для регулювання цивільних відносин. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Застосування Цивільного кодексу України до врегулювання відносин у сферах господарювання, використання природних ресурсів, охорони довкілля, а також до трудових та сімейних відносин. Тлумачення цивільно-правових норм. Співвідношення загальних і спеціальних норм цивільного права. Аналогія закону та аналогія права.

Тема 3. Цивільно-правові відносини.

Поняття та елементи цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

Тема 4. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи, її ім'я та місце проживання. Цивільна правоздатність фізичної особи: поняття та обсяг, виникнення та припинення. Цивільна дієздатність фізичної особи: поняття та види. Повна цивільна дієздатність фізичної особи. Набуття повної цивільної дієздатності фізичною особою, яка не досягла вісімнадцяти років. Обмеження цивільної дієздатності: підстави, порядок та правові наслідки. Визнання фізичної особи недієздатною: підстави, порядок та правові наслідки. Опіка та піклування. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою: підстави, умови, порядок та правові наслідки. Оголошення фізичної особи померлою: підстави, умови, порядок та правові наслідки. Відмежування від встановлення факту смерті. Фізична особа – підприємець.

Тема 5. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття та сутність юридичної особи, її ознаки. Критерії поділу юридичних осіб на юридичні особи публічного та приватного права. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Індивідуалізація юридичних осіб. Створення юридичної особи. Установчі документи. Цивільна правоздатність юридичної особи та її види. Цивільна дієздатність юридичної особи, її реалізація. Види органів юридичної особи. Філії та представництва. Припинення юридичної особи: підстави та способи. Господарські товариства та їх форми. Акціонерні товариства. Товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Повні та командитні товариства. Виробничі кооперативи. Громадські об'єднання, благодійні, релігійні організації та інші форми непідприємницьких товариств.

Тема 6. Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних відносин

Правові форми участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах. Органи та представники, через яких діють у цивільних відносинах держава, Автономна Республіка Крим та територіальні громади. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим та територіальних громад. Розмежування відповідальності за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад та створених ними юридичних осіб.

Тема 7. Об'єкти цивільних прав

Загальні положення про об'єкти цивільних прав та їх види (матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав; об'єкти цивільних прав, що знаходяться у вільному обороті, обмежені в обороті та вилучені з цивільного обороту). Речі як об'єкти цивільних прав та їх класифікація (рухомі та нерухомі речі; речі, визначені індивідуальними або родовими ознаками; споживні та неспоживні речі; подільні та неподільні речі; речі, що складаються із частин; складна річ; головна річ і приналежність; продукція, плоди та доходи). Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних прав. Поняття і ознаки цінних паперів,

їх види. Результати робіт та послуги як об'єкти цивільних прав. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Інформація як об'єкт цивільних прав. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права як об'єкти цивільних прав.

Тема 8. Особисті немайнові права

Поняття, ознаки і класифікація особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи та соціальне буття фізичної особи. Особисті немайнові права юридичних осіб. Обмеження особистих немайнових прав. Здійснення та захист особистих немайнових прав.

Тема 9. Правочини

Поняття правочину та його ознаки. Види правочинів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні правочини. Оплатні та безоплатні правочини. Каузальні та абстрактні правочини. Умовні правочини та їх види. Фидуціарні правочини. Біржові правочини. Умови дійсності правочинів. Законність змісту правочину. Здатність осіб до вчинення правочину. Відповідність волі та волевиявлення. Обов'язкова спрямованість правочину на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним. Форма вчинення правочину, її види. Захист прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей при вчиненні правочину їх батьками (усиновлювачами). Презумпція правомірності правочину. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину. Поняття та види недійсних правочинів. Нікчемні та оспорювані правочини. Правові наслідки недійсності правочину. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Правові наслідки недійсності окремих частин правочину.

Тема 10. Представництво

Поняття, сутність та юридична природа представництва. Відмежування представництва від суміжних інститутів. Підстави виникнення та види представництва. Суб'єкти представництва. Вчинення правочинів представником. Передоручення. Перевищення повноважень представником. Цивільно-правова характеристика довіреності (поняття, види, форма, строк дії). Припинення представництва за довіреністю.

Тема 11. Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав

Поняття, засади та межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Поняття та засади виконання цивільних обов'язків. Загальні засади захисту цивільних прав та інтересів. Захист цивільних прав та інтересів юрисдикційними органами. Захист цивільних прав та інтересів судом. Захист цивільних прав та інтересів Президентом України, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування. Захист цивільних прав нотаріусом. Самозахист цивільних прав. Визнання незаконним

правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

Тема 12. Цивільно-правова відповідальність

Поняття та ознаки, функції цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Види шкоди як умови цивільно-правової відповідальності. Проблематика відшкодування моральної шкоди. Обставини, які звільняють від цивільно-правової відповідальності.

Тема 13. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність

Поняття строку та терміну. Види строків та термінів. Обчислення строків. Поняття позовної давності, її види. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Зміна тривалості позовної давності. Обчислення позовної давності. Відмінність зупинення і переривання позовної давності. Наслідки спливу позовної давності.

Тема 14. Загальна характеристика речового права та права власності

Загальна характеристика речового права: поняття, ознаки. Види речових прав. Поняття права власності в об'єктивному і суб'єктивному значенні та його елементи: суб'єкти та об'єкти, зміст). Фізичні та юридичні особи як суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права власності. Зміст права власності. Правомочності власника. Обов'язки власника. Загальні засади здійснення права власності. Межі права власності та підстави його обмеження. Форми права власності. Поняття та види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Порядок визначення часток у праві спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності. Тягар утримання майна, що є у спільній частковій власності, та визначення приналежності плодів, продукції і доходів від його використання. Право співвласника розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників. Поділ майна, що є у спільній частковій власності. Право спільної сумісної власності та його здійснення. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Тема 15. Набуття та припинення права власності

Підстави набуття права власності: первісні та похідні. Момент набуття права власності за первісними підставами. Момент набуття права власності за похідними підставами. Набуття права власності: юридичною особою публічного права; добросовісним набувачем на майно, відчужене особою, яка не мала на це права; на новостворене майно; на перероблену річ; на безхазяйну річ; на рухому річ, від якої власник відмовився; на знахідку; на без доглядну домашню тварину; на скарб; шляхом привласнення загальнодоступних дарів природи; за набувальною давністю; в результаті приватизації державного майна

та майна, що є в комунальній власності. Момент набуття права власності. Момент набуття права власності за договором. Підстави припинення права власності. Реквізиція. Конфіскація. Викуп пам'ятки культурної спадщини. Відчуження власником свого майна. Відмова власника від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке за законом не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Примусове відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Інші підстави припинення права власності.

Тема 16. Речові права на чуже майно

Загальна характеристика речових прав на чуже майно, їх види. Право володіння чужим майном: суб'єкти, підстави виникнення та припинення. Обов'язок недобросовісного володільця щодо повернення майна особі, яка має на нього право власності чи інше право або яка є добросовісним володільцем. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Суб'єкти, об'єкти, види та зміст сервітуту, порядок його встановлення та припинення. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Підстави виникнення та припинення. Строк договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб, та землекористувача. Право землекористувача на відчуження права користування земельною ділянкою. Поняття та підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій). Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови, та землекористувача. Підстави та правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою для забудови.

Тема 17. Захист права власності

Речово-правові способи захисту права власності. Витребування майна від особи, яка незаконно заволоділа ним (віндикаційний позов), та розрахунки при цьому. Особливості витребування майна від добросовісного набувача. Витребування грошей та цінних паперів. Захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності. Визнання незаконним правового акта, що порушує право власності. Зобов'язально-правові способи захисту права власності.

Тема 18. Загальна характеристика права інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності та його загальна характеристика, правове регулювання. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності, результати інтелектуальної діяльності. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності. Авторське право і суміжні права. Засоби індивідуалізації результатів інтелектуальної діяльності. Порушення авторських і суміжних прав, порядок і способи їх захисту. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Поняття комерційного (фірмового) найменування. Поняття торговельної марки. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення та його зміст.

Тема 19. Загальні положення про спадкування

Поняття та види спадкування. Поняття та види спадкового правонаступництва. Підстави спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки особи, які не входять до складу спадщини. Відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Право на спадкування, усунення від права на спадкування. Особливості спадкування окремих об'єктів. Здійснення спадкових прав. Здійснення права на спадкування. Прийняття спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Спадкова трансмісія. Відмова від прийняття спадщини. Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця. Відшкодування витрат, які переходять на спадкоємця. Охорона спадкового майна та управління ним. Оформлення права на спадщину. Відумерлість спадщини. Спадковий договір. Поняття, предмет та форма спадкового договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Забезпечення виконання та розірвання спадкового договору.

II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Тема 20. Зобов'язальне право і зобов'язання. Виконання зобов'язань

Поняття й система зобов'язального права. Ознаки зобов'язальних відносин. Підстави виникнення зобов'язань. Поняття й елементи зобов'язання. Сторони і треті особи в зобов'язанні. Підстави, форма і порядок заміни сторін у зобов'язанні. Види зобов'язань. Грошові зобов'язання та їх виконання. Поняття і загальна характеристика виконання зобов'язання. Принципи виконання договірною зобов'язання. Предмет виконання договірною зобов'язання. Спосіб, строк (термін) та місце виконання зобов'язання. Підтвердження виконання.

Тема 21. Забезпечення виконання зобов'язання

Призначення видів забезпечення виконання зобов'язання. Особисті й майнові забезпечення. Поняття, призначення і види неустойки. Збільшення й зменшення розміру неустойки. Поняття і призначення завдатку. Відмежування від авансу. Функції завдатку. Поняття і призначення поруки. Зміст обов'язку поручителя за договором поруки. Підстави припинення поруки. Поняття й призначення гарантії. Структура відносин за гарантією. Незалежність гарантії. Поняття й види застави. Підстави і порядок звернення стягнення на заставлене майно. Умови виникнення у кредитора права на притримання речі боржника. Притримання як вид забезпечення виконання зобов'язання. Право довірчої власності як вид забезпечення виконання зобов'язання.

Тема 22. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання

Поняття «порушення зобов'язання» і його складові. Правові наслідки порушення зобов'язання. Співвідношення розірвання договору й односторонньої відмови від договору як правових наслідків порушення зобов'язання. Зміст і види прострочення боржника і кредитора. Правові наслідки прострочення боржника і кредитора. Форми (міри) цивільно-правової відповідальності в системі правових наслідків порушення зобов'язання. Особливості правових наслідків порушення грошового зобов'язання.

Тема 23. Припинення зобов'язання

Поняття і загальна характеристика припинення зобов'язань. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання переданням відступного. Припинення зобов'язання зарахуванням. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Припинення зобов'язання прощенням боргу. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання неможливістю його виконання. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи або ліквідацією юридичної особи.

Тема 24. Цивільно-правовий договір

Поняття і значення договору як правочину, документа і правовідношення. Свобода договору як одна з основних засад цивільного законодавства. Класифікація договорів. Стадії укладення договору. Форми договору і порядок укладення договору. Зміст договору та його тлумачення. Зміна й розірвання договору.

Тема 25. Договори про передання майна у власність

Поняття й юридична характеристика договору купівлі-продажу. Види договору купівлі-продажу. Поняття й юридична характеристика договору роздрібної купівлі-продажу. Договір поставки: поняття й юридична характеристика. Поняття й юридична характеристика договору міни. Поняття й юридична характеристика договору ренти. Поняття й юридична характеристика договору довічного утримання. Поняття й юридична характеристика договору дарування.

Тема 26. Договори про передання майна у користування

Визначення, зміст і юридична характеристика договору найму. Орендна плата. Підстави її зменшення і звільнення від сплати. Правонаступництво у договорі найму. Переважні права наймача. Наслідки поліпшення та погіршення речі, переданої у найм. Підстави і порядок припинення договору найму. Особливості договору прокату. Окремі види договору найму (оренди). Договір лізингу. Поняття й загальна характеристика договору найму (оренди) житла. Поняття й правова характеристика договору позички.

Тема 27. Договори про виконання робіт

Поняття і види договору підряду. Відмежування зобов'язань із виконання робіт від інших цивільно-правових зобов'язань. Ризик підрядника: зміст, особливості. Поняття й особливості договору побутового підряду. Порядок його укладання і виконання. Відповідальність сторін за неналежне виконання своїх обов'язків. Поняття й види договору будівельного підряду, його законодавче регулювання. Порядок виконання, зміни та припинення договору будівельного підряду. Принцип генерального підряду. Відповідальність сторін за порушення умов договору будівельного підряду. Поняття, предмет і зміст договору підряду на проектні та пошукові роботи. Відповідальність сторін за порушення договору підряду на проектні й пошукові роботи.

Тема 28. Договори про надання послуг: Загальна характеристика договорів про надання послуг. Перевезення

Поняття «послуга» і її правова природа. Поняття й юридична характеристика договору про надання послуг. Види договорів про надання послуг. Суб'єктний склад договору про надання послуг. Зміст договору про надання послуг. Наслідки невиконання або неналежного виконання договору про надання послуг. Підстави припинення договору про надання послуг. Поняття «перевезення». Види перевезень. Законодавство, що регулює відносини з перевезення. Види договорів перевезення вантажу. Реальний договір перевезення вантажу. Форма договору. Особливості перевезення вантажу різними видами транспорту. Сторони в договорі перевезення вантажу, їх права й обов'язки. Підстави і межі відповідальності перевізника за договором перевезення вантажу. Претензії і позови у транспортних зобов'язаннях. Договір чартеру (фрахтування). Договір перевезення пасажирів та багажу. Договір транспортного експедирування.

Тема 29. Договори про надання послуг: Зберігання. Доручення

Поняття, юридична характеристика договору зберігання. Істотні умови договору зберігання. Форма договору зберігання. Сторони договору зберігання, їх права й обов'язки. Припинення договору. Відповідальність зберігача за порушення умов договору. Договір складського зберігання. Складські документи. Спеціальні види зберігання. Договір охорони. Поняття «договір доручення» та його юридична характеристика (предмет, сторони, форма, строк). Передоручення. Підстави, форма. Припинення договору доручення та його наслідки. Комерційне представництво.

Тема 30. Договори про надання послуг: Комісія. Управління майном

Поняття й юридична характеристика договору комісії. Види договору комісії. Сторони і зміст договору комісії. Особливості прийняття комітентом виконання за договором комісії. Право комісіонера на притримання. Договір субкомісії. Припинення договору комісії. Поняття, юридична характеристика договору управління майном. Істотні умови, форма та строк договору управління майном. Сторони в договорі управління майном, їх права й

обов'язки. Відповідальність управителя за договором управління майном. Припинення договору управління майном.

Тема 31. Договори про надання фінансових послуг: Страхування

Поняття, призначення страхування. Перестраховання і співстрахування. Законодавство України про страхування. Правила страхування. Форми й види страхування. Учасники страхових відносин. Поняття, юридична характеристика договору страхування. Сторони договору страхування, їх права й обов'язки. Укладення договору страхування. Умови й порядок здійснення страхової виплати. Відмова страховика у страховій виплаті. Суброгація і регрес у страхових зобов'язаннях. Припинення, недійсність договору страхування.

Тема 32. Договори про надання фінансових послуг: Позика. Кредит. Банківський вклад (депозит). Факторинг

Поняття і правова характеристика договору позики. Форма договору позики. Проценти за договором позики. Поняття і правова характеристика кредитного договору. Проценти за кредитним договором та порядок їх зміни. Комерційний кредит. Правові наслідки недійсності кредитного договору. Поняття і правова характеристика договору банківського вкладу (депозиту). Види банківських вкладів. Проценти на банківський вклад. Внесення грошових коштів на рахунок вкладника іншою особою. Договір факторингу: характеристика, умови та форма укладення.

Тема 33. Договори про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Загальна характеристика та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Поняття «ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності». Види ліцензій. Поняття, загальна характеристика та зміст ліцензійного договору. Поняття, загальна характеристика та зміст договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Поняття, загальна характеристика та зміст договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття «договір комерційної концесії», його правова характеристика. Складові елементи предмета договору комерційної концесії та його форма. Сторони договору комерційної концесії. Обов'язки сторін у договорі комерційної концесії. Відповідальність за договором комерційної концесії. Відмова від договору комерційної концесії та спеціальні підстави його припинення.

Тема 34. Спільна діяльність

Поняття, юридична характеристика та види договору про спільну діяльність. Поняття й юридична характеристика договору простого товариства. Правовий режим майна учасників договору простого товариства. Права й обов'язки учасників договору. Порядок відшкодування витрат і розподіл прибутку учасників у зв'язку із здійсненням спільної діяльності.

Відповідальність учасників за договором простого товариства. Припинення договору простого товариства.

Тема 35. Публічна обіцянка винагороди. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Поняття «публічна обіцянка винагороди» та її види. Зміст зобов'язання, що виникає з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Зміст зобов'язання, що виникає з публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу. Сторони і зміст зобов'язання із вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення. Підстави його виникнення. Надання звіту гестором про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Зміст зобов'язання, що виникає внаслідок рятування здоров'я й життя фізичної особи. Підстави його виникнення. Поняття реальної загрози для здоров'я й життя фізичної особи. Сторони і зміст зобов'язання, що виникає у зв'язку з рятуванням майна іншої особи. Обсяг відшкодування.

Тема 36. Відшкодування шкоди

Поняття «зобов'язання з відшкодування шкоди (деліктних зобов'язань)», їх призначення і система. Підстави й умови виникнення деліктних зобов'язань. Відшкодування шкоди, завданої особою в разі здійснення нею права на самозахист, і шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування шкоди, завданою іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами владних повноважень. Відшкодування шкоди, завданої в рамках кримінального провадження, провадження у справах про адміністративні правопорушення і цивільного судочинства. Відшкодування шкоди, завданої особами, які не досягли повноліття. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

3. Рекомендована література

1. Цивільне право України : підруч. : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, М В. Домашенко та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2014. Т. 1. 656 с.
2. Цивільне право України : навч. посіб. до складання вступ. випробування в магістратуру у форматі ЗНО / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. Є. Ходико. Харків: Право, 2021. 396 с.
3. Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
5. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
6. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
7. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. в ред. Закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
8. Борисова В. Тенденції розвитку цивільного права як галузі приватного права. Приватне право. 2013. № 1. С. 81-93. 3. Борисова В. І. Принципи цивільного права. Право України. 2017. № 7. С. 67-75.
9. Васильєв В. Диспозитивність норм цивільного права з точки зору формальнодогматичного підходу. Підприємництво, господарство і права. 2018. № 12. С. 10-14.
10. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) / За заг. ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Х. : ФО-П Колісник А. А., 2010. Том 1 : Загальні положення. 320 с.
11. Харьковская цивилистическая школа: в духе традиций : монографія; под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Х. : Право, 2011. 296 с.
12. Карнаух Б. П. Дві іпостасі фізичної особи-підприємця. Актуальні проблеми приватного права : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків. обл. осередок всеукр. громад. орг. "Асоціація цивілістів України". - Харків : Право, 2019. С. 281-285.
13. Кравчук В. Фізична особа-підприємець. Мала енциклопедія нотаріуса : Науково-практичний журнал Асоціації приватних нотаріусів Харківської області. 2010. № 3. С. 57-64.
14. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними : постанова Пленуму Верховного Суду України від

06.11.2009 р. // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-09>.

15. Бобко Т. В. Поняття і наслідки правочину: проблеми теорії і практики. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. № 12. С. 56-63.

16. Бородовський С. Проблеми одностороннього правочину. Вісник академії правових наук України. 2010. № 3 (62). С. 178-184.

17. Гусак М., Данішевська В., Попов Ю. Нікчемні та оспорювані правочини: регулювання за Цивільним кодексом України. Право України. 2009. № 6. С. 114-120.

18. Крат В. І. Окремі види недійсних правочинів з дефектами волі. Нотаріат для вас. 2010. № 11 (133). С. 29 – 38.

19. Особливості захисту суб'єктивних цивільних прав : монографія; за заг. ред. академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. Київ : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2012. 400 с.

20. Охорона і захист прав та інтересів фізичних та юридичних осіб в цивільних правовідносинах / за заг. ред. Академіка НАПрН України Я. М. Шевченко. Харків: Харків юридичний, 2011. 528 с.

21. Уразова Г. О. Категорія відмови в цивільному праві України : монографія. Х. : Право, 2016. – 248 с.

22. Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов / под. ред. И.В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2014. 672 с.

23. Романюк В. А. Позовна давність у цивільному праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Хмельницький, 2018. 20 с.

24. Морозов, Є. Правила переривання перебігу позовної давності у кредитних спорах. Юридичний вісник України. 2017. № 50(15-21 грудня). С. 11.

25. Позовна давність : коментар судової практики / за ред. І. В. Спасибо-Фатеевої. Харків : Цивілістична платформа, 2017. 148 с.

26. Спасибо І. А. Набуття права власності у цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук. К., 2010. 187 с.

27. Спасибо-Фатеева І. В. Поняття майна, майнових та корпоративних прав як об'єктів права власності. Вісник комерційного права. 2004. № 5. С. 9–18.

28. Спасибо-Фатеева І. В. Речові права за Цивільним та Господарським кодексом України. Право України. 2015. № 4. С. 60–68.

29. Харьковская цивилистическая школа: право собственности : монографія / под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2012. 424 с.

30. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>.

31. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень : Закон України від 18.11.2003 р. № 1255-IV // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15#Text>.

32. Цивільне право : підручник : [у 2 т.] / В. І. Борисова, Л. М. Баранова, А. Г. Бірюкова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та допов. Харків : Право, 2014. Т. 2, гл. 32 (автор – І. Й. Пучковська).

33. Цивільне право України. Частина друга : посіб. для підгот. до іспитів / В.І. Борисова, К.Ю. Іванова, Б.П. Карнаух, Ю.С Ходико ; за заг. ред. В.І. Борисової. Харків : Право, 2019. С. 29–30.

34. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 7 : Загальні положення про зобов'язання та договір / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ФО-П Лисяк Л. С., 2012. 736 с.

35. Майданик Р. Попередній договір і визнання права власності: судова практика і доктрина. Юридична газета. 2015. № 34 (25 серпня). С. 21.

36. Родоман Т. О. Оферта і акцепт як самостійні елементи в процесі укладення договору: від теорії до судової практики. Судова апеляція. 2016. № 3. С. 92–100.

37. Цивільне право України. Частина друга : посіб. для підгот. до іспитів / В. І. Борисова, К. Ю. Іванова, Б. П. Карнаух, Ю. С Ходико ; за заг. ред. В. І. Борисової. Харків : Право, 2019. С. 133–135.

38. Харьковская цивилистическая школа: о договоре : монографія / И. В. Спасибо-Фатеева, О. П. Печеный, В. И. Крат и др. ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков: Право, 2017. 576 с.

39. Гриняк А. А. Особливості розмежування договорів підряду та договорів із надання послуг. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 4. С. 18–20.

40. Мірзоян А. А. Деякі питання систематизації договорів про надання послуг. Університетські наукові : часопис Хмельницького ун-ту управління та права. 2007. № 4 (24). С. 229–233.

41. Савченко Л. А. Порівняльний аналіз довірчого управління майном з альтернативними конструкціями по регулюванню відносин з управління майном. Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. № 17. С. 245–251.

42. Ступак С. К. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав в Україні. Питання інтелектуальної власності. Київ : Акад. правових наук України / Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. 2004. № 1. С. 186–196.

43. Янишен В. П. Договір позики: спірні питання форми та предмета. Теорія і практика правознавства : [Електрон. наук. фахове вид.]. 2015. № 2 (8). URL : <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/>.

44. Янишен В. П. Особливості застосування неустойки за договором банківського вкладу. Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин. Харків : Право, 2017. С. 226–229.

45. Первомайський О. О. Цивільно-правова відповідальність держави : конституційні засади. Юридична Україна. 2012. № 8. С. 65-66.

4. Засоби діагностики успішності навчання: усне і письмове опитування, тести, індивідуальні роботи, практичні завдання, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, доповіді, дискусія, модулювання судових дебатів, групові завдання, залучення студентів до формулювання та оцінки дидактичних завдань, інші види індивідуальних та групових завдань.